U 11/2020 vp ja E 118/2020 vp
Suojeluasiantuntija Hanna Aho
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV 6.10.2020

Luonnonsuojeluliiton lausunto EU:n ilmastolaista ja vuoden 2030 ilmastotavoitteen kiristämisestä

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua aiheesta ja toteaa seuraavaa:

- EU:n yhteisten ilmastotoimien vauhdittamiselle on nyt erityisen hyvä hetki. Kiina on ilmoittanut nostavansa omia tavoitteitaan, tutkimustieto vaadittavista päästövähennyksistä on tarkentunut ja EU:n elvytysmiljardit on mahdollista suunnata vauhdittamaan ilmastoinvestointeja.
- Keskeistä EU:n ilmastolaissa on **pitkän aikavälin ilmastotavoitteen vieminen lakiin.** Sitova ilmastotavoite ja sen tarkastelu viiden vuoden välein ovat tärkeitä ilmastopolitiikan pitkäjänteisyyden takaamiseksi.
- Ilmastoneutraalius on välietappi ei lopullinen tavoite. **EU:n tulee saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2040 mennessä sisäisin toimin ja siirtyä hiilinegatiivisuuteen sen jälkeen**, jotta unioni tekee riittävästi suhteessa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin nähden. Vuoden 2040 jälkeen unionin hiilinielujen tulee olla huomattavasti päästöjä suuremmat, maankäyttösektorin epävarmuustekijät huomioiden.
- Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen korotus 55 prosenttiin on riittämätön eikä se ole yhteensopiva Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden kanssa, arvioi Climate Action Tracker[i]. **EU:n on vähennettävä päästöjään vähintään 65 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.** Tämä olisi paremmin linjassa YK:n ympäristöohjelman Emmissions Gap Reportin[ii] kanssa, jonka mukaan globaalien päästöjen on vähettävä 7,6 prosenttia vuositasolla. Tämä tarkoittaisi kaikille maille -68 prosentin päästövähennystavoitetta. Suomen ilmastopaneelin[iii] mukaan Pariisin sopimuksen mukainen päästövähennysura vaatisi EU:lta vähintään 65-70 % vähennystä vuoteen 2030 mennessä. Historiallisen vastuun huomioiminen tarkoittaisi vielä korkeampaa päästövähennysvelvoitetta. Suomen tulee tarkentaa oma kantansa ilmastotieteen mukaiseksi.
- Aiemmin EU:n päästövähennystavoite koski vain päästövähennyksiä. **Luonnonsuojeluliitto vastustaa komission ehdotusta muuttaa päästövähennystavoite nettotavoitteeksi. Aiemmasta poiketen maankäyttösektorin hiilinielut (LULUCF) ja muiden sektorien päästövähennykset yhdistettäisiin nettotavoitteeksi, jolloin todellinen päästövähennystaso olisi vain -50.5-52.8 prosenttia.** Jo nykytoimilla EU saavuttaa 46-50 prosentin päästövähennyksen vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennystavoite ja nielutavoite tulee pitää erillisinä, sillä päästöt ja nielut eivät ole suoraan vaihdettavia keskenään. Hiilinieluilla ei siis voida korvata päästövähennyksiä fossiilisista polttoaineista ja turpeesta. Komission ehdotus vaikeuttaisi eri maiden ilmastotavoitteiden vertailua.

- Päästövähennystavoitteen lisäksi tarvitaan erillinen nielutavoite. Maanäyttösektorin hiilinieluja on vahvistettava tavalla, joka on yhteensopiva EU:n biodiversiteettistrategian kanssa. **Ilmastotoimien on tuettava luonnon monimuotoisuuden säilymistä, vesistöjen hyvää tilaa ja otettava huomioon hallitustenvälisen biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita koskevan tieteen ja politiikan välisen IPBES-paneelin suositukset.**
- Jotta ilmastoneutraalius ja sen jälkeen hiilinegatiivisuus varmasti saavutetaan, nieluihin liittyvät epävarmuudet on myös huomioitava nielutavoitteessa **korjauskerrointa** soveltaen Suomen ilmastopaneelin suosituksen mukaisesti[iv].
- Metsämaan hiilinielun tilinpidossa tulee siirtyä netto-netto laskentaan, joka perustuu hiilinielun raportoitujen arvojen muutoksen vertaamiseen historialliseen tasoon.
- **Metsänielua koskevaa kattolukua ei tule poistaa**, sillä tämä heikentäisi kannusteita vähentää päästöjä esimerkiksi metsäkadosta. Hiilinieluja tulee vahvistaa ja hiilivarastoja suojella kaikissa maankäyttöluokissa.
- Joustojen lisääminen maankäyttösektorin ja muiden sektorien välillä ei ole perusteltua ilmastotoimien luotettavuuden näkökulmasta. Tässä tulee myös muistaa, etteivät päästöt ja nielut ole yhteismitallisia.
- Päästöoikeuksien ilmaisjaosta luopuminen on yksi keskeinen keino parantaa päästökaupan ohjaavuutta.
- Lentoliikenteen päästövähennysten vauhdittamiseksi Suomen tulee vaatia hallitusohjelman mukaisesti komissiota selvittämään **EU-laajuisen lentoveron käyttöönottoa.**
- Ilmastolain tulee velvoittaa komissiota valmistelemaan päivityksen EU:n **sopeutumisstrategiaan**.
- EU:n tulee perustaa oma **tieteellinen ja riippumaton ilmastopaneeli**, joka antaa suosituksia erityisesti komissiolle EU:n ilmastopolitiikan riittävyyden ja tieteellisen pohjan varmistamiseksi. Suomella ja useilla muilla jäsenmailla on positiivisia kokemuksia vastaavista ilmastopaneeleista.
- Ehdotus ilmastolaiksi sisältää hyviä kirjauksia politiikkajohdonmukaisuuden varmistamisesta, mutta niiden tulisi astua voimaan välittömästi eikä vasta vuoden 2030 jälkeen.
- Ilmastolain tulee sisältää **päivityslauseke**, jonka pohjalta vuosien 2030 ja 2050 tavoitteita ja toimia tarkastellaan viiden vuoden välein viimeisimmän tieteellisen tiedon perusteella Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti. Tavoitteiden heikentäminen ei saa olla mahdollista.
- Ilmastolaissa on varmistettava **kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa ja hakea oikeutta**. Ihmisten, joiden elämää ilmastokriisi uhkaa, oikeuksia on kunnioitettava EU:n ilmastopolitiikan ohjauskeinoista päätettäessä ja päätöksiin on myös voitava hakea muutosta. Kansalaisilla on oikeus tietoon kaikkien ympäristöä koskevien selvitysten osalta Århusin sopimuksen mukaisesti. Komission tuleekin varmistaa tiedon julkinen saanti nopeasti ja missä asianmukaista julkinen osallistuminen.

Lisätietoja

suojeluasiantuntija Hanna Aho, puh. 040 628 9495, hanna.aho@sll.fi

[i]https://climateactiontracker.org/countries/eu/2019-06-17/
[ii]https://www.unenvironment.org/resources/emissions-gap-report-2019
[iii]https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2019/10/Finlands-globally-responsible-contribution_final.pdf
[iv]https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2020/03/Hiilineutraalius_ilmastopaneeli_2019_FINAL.pdf